

คุณภาพชีวิตผู้พิการ ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ชัยวัฒน์ ปันม่วง¹

สุรศักดิ์ บุญเทียน² ณัฐพล บ้านไร่³ และวรัญญา เผือกเพ็ง⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตคนพิการ ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตคนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต คนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก พื้นที่ในการทำวิจัยคือ เขตเทศบาลตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก การวิจัยนี้เป็นเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร แนวคิดเกี่ยวข้องกับคนพิการ แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า (1) ทราบถึงคุณภาพชีวิตคนพิการ ทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่โดยรวมอยู่ในระดับที่ดี (2) ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งปัจจัยการเห็นคุณค่าในตัวเอง และปัจจัยสนับสนุนทางสังคมที่โดยรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต

หลักการเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆระดับ ประเทศชาติใดที่ทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทางร่างกายจิตใจ ความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบความสำเร็จ คนพิการนับเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งของประเทศที่กำลังเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพความสามารถของพวกเขามาพัฒนาชุมชนสังคมและดำเนินชีวิต ร่วมอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข

สถานการณ์ปัจจุบันด้านคนพิการได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในเชิงประชากรศาสตร์ (Demographic) ของคนพิการ ทั้งในมิติด้านเพศ การกระจายตัว จำนวน อายุ การศึกษาและประเภท ความพิการ โดยจากรายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยที่จัดทำโดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 พบว่า มีคนพิการที่มีบัตรประจำตัว คนพิการทั่วประเทศ จำนวน 1,657,438 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเป็นคนพิการ เพศชาย จำนวน 883,320 คน (ร้อยละ 53.29) และเพศหญิง จำนวน 774,118 คน (ร้อยละ 46.71) โดยเมื่อพิจารณาการกระจายตัวของประชากรที่มีการพบว่าอาศัย

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

²อาจารย์ ดร.ประจำโปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดกำแพงเพชร

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 666,022 คน คิดเป็นร้อยละ 40.18 รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 379,364 คน คิดเป็นร้อยละ 22.91 และภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 339,364 คน คิดเป็นร้อยละ 20.48 และภาคใต้ จำนวน 188,501 คน คิดเป็นร้อยละ 11.13 กรุงเทพมหานคร จำนวน 69,163 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17 และไม่ระบุภาค คิดเป็นร้อยละ 0.89 (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560 หน้า 15) การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่ผ่านมานั้น ภาครัฐและหน่วยงานองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการการช่วยเหลือให้เข้ารับการศึกษาในสถานสงเคราะห์ การช่วยเหลือเบี้ยคนพิการ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคนพิการ ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคมต่าง ๆ โดยยึดหลักการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้านและบูรณาการการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกภาคส่วนเพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 ที่ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการมีบริการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและตอบสนองความจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ แต่ผลการพัฒนาพบว่าคนพิการยังมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีเท่าที่ควร บริการและกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการและการบริการบางอย่างไม่ตรงกับความต้องการของคนพิการ อีกทั้งยังประสบปัญหาในการที่จะเข้าถึงหรือใช้บริการถูกละเมิดสิทธิและการถูกเลือกปฏิบัติซึ่งยังคงพบเห็นได้ทั่วไปจากความไม่เท่าเทียมกันด้านต่างๆ นอกจากนี้สังคมไทยยังขาดความเข้าใจในเรื่องคนพิการคนพิการจึงถูกมองว่าเป็นคนไร้สมรรถภาพ เป็นภาระของสังคมเป็นบุคคลที่จะประสบความสุขและความสำเร็จในชีวิตได้ยากประกอบกับในปัจจุบันจำนวนประชากรผู้พิการมีแนวโน้มมากขึ้นทั้งจากสาเหตุการเจ็บป่วยและการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจึงมีผลทำให้ปัญหาที่มีอยู่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นจากสถานภาพของคนพิการดังกล่าวข้างต้น (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560 หน้า 18)

เทศบาลซึ่งเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีข้อมูลมีความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ของประชากรของชุมชนซึ่งตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีจำนวนผู้พิการทั้งสิ้น 132 คน ซึ่งขาดโอกาสในการได้รับการดูแลหรือฟื้นฟูจากแพทย์เฉพาะด้าน รวมไปถึงสังคมไม่เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงถึงความสามารถเพราะไม่มีสถานประกอบการใดจ้างคนพิการเข้าไปทำงานคนพิการจึงไม่มีรายได้เพียงพอที่จะทำให้ชีวิตและสุขภาพดีขึ้นส่งผลต่อสภาพจิตใจของคนพิการที่เกิดความเบื่อหน่าย อับอาย เครียด หลบหนีกลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออกไม่กล้าแสดงความสามารถให้สังคมได้รับรู้จนเป็นการเพิ่มภาระให้กับครอบครัวมากยิ่งขึ้นปัญหาเหล่านี้ถือว่าเป็นวิกฤติเงียบที่ถูกสังคมมองผ่านทำให้สูญเสียโอกาสที่คนพิการเหล่านี้สร้างคุณค่าให้กับตนเองและสังคม(คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2562)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของคนพิการว่า และมีศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการไทยได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตคนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการโดยได้ศึกษาในกลุ่มคนพิการที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตากที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของสำนักงานเทศบาลตำบลสามเงา จำนวนทั้ง 132 คน ในเวลาตั้งแต่ วันที่ 1 เมษายน 2562 ถึง 31 ตุลาคม 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้พิการที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตากที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของสำนักงานเทศบาลตำบลสามเงา ในปี 2562 จำนวนทั้ง 132 คน (เทศบาลตำบลสามเงา, 2562) เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีของผู้พิการทั้งหมดจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้หลักสัดส่วนประชากรหลักร้อยละกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 15 ถึง 30 เปอร์เซนต์ (ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์, 2538 หน้า 101) ครั้งนี้ คิดร้อยละ 15 ได้กลุ่มตัวอย่าง 19.8 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 20 คน และได้เทคนิคใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยถือว่าผู้พิการทุกคนมีโอกาสจะถูกเลือกเท่า ๆ กัน ได้เขียนรายชื่อผู้พิการทั้งหมดให้เลขกำกับไว้และใช้วิธีจับสลากจำนวน 20 ครั้งแบบไม่คืนที่

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างและกรอบคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการเก็บข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคนพิการประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาพิการ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 กรอบคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตคนพิการ

- 2.1 ด้านร่างกาย มีคำถามหลักดังนี้

1. ท่านมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงหรือไม่ และท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
2. ท่านมีสุขภาพที่ดีหรือไม่ หรือมีโรคประจำตัวหรือไม่ อย่างไร

2.2 ด้านจิตใจ มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ ความหวังและท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่าน มีความหมายมากน้อยแค่ไหน

2. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อความพิการ

2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว และบุคคลในชุมชนมากน้อยแค่ไหนอย่างไร

2. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับการที่ได้ไปร่วมกิจกรรมของชุมชน

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนในตอนนี้มากน้อยเพียงใด/และท่านรู้สึกว่ามีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ส่วนที่ 3 กรอบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

3.1 ปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง

3.1.1 ด้านความสามารถ มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ในการดำเนินชีวิตประจำวันในทุกวันนี้ ท่านพอใจในความสามารถของตนเองหรือไม่อย่างไร

2. ท่านสามารถตัดสินใจต่าง ๆ ด้วยตัวเองและสามารถดูแลตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3.1.2 ด้านความสำคัญ มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของครอบครัวหรือไม่อย่างไร

2. ท่านทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกอบอุ่น และบุคคลรอบข้างนำความคิดของท่านไปปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

3. บุคคลรอบข้างหรือบุคคลในครอบครัว มองเห็นความสำคัญของท่านและเชื่อมั่นว่าทุกสิ่งที่ท่านทำจะประสบความสำเร็จ

3.1.3 ด้านการประสบความสำเร็จ มีคำถามหลักดังนี้

1. ท่านภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในชีวิตประจำวันที่ผ่านมาแค่ไหน

2. ท่านประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับบุคคลรอบข้างหรือไม่

3. บุคคลรอบข้างยอมรับในความสำเร็จในชีวิตประจำวันของท่านหรือไม่

3.1.4 ด้านการมีคุณค่า มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านรู้สึกว่าตัวเองมีค่าหรือไม่ และในสายตาคนรอบข้างภูมิใจในตัวท่านที่ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

2. ท่านมีความรู้สึกว่าคุณค่าในการดำเนินชีวิตตามปกติเหมือนคนอื่นหรือไม่อย่างไร

3.2 ปัจจัยสนับสนุนทางสังคม

3.2.1 ด้านอารมณ์ มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านรู้สึกว่าคุณมีบุคคลรอบข้างคอยรับฟังปัญหาต่างๆ ของท่านและท่านมีความสุขที่ได้พูดคุยกับคนรอบข้างเรานั้น
2. ท่านมีบุคคลที่ท่านไว้วางใจได้ในการพูดคุยให้คำปรึกษา ทำให้ท่านมีกำลังใจในการใช้ชีวิตหรือไม่
3. ท่านได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคคลรอบข้างทำให้ท่านรู้สึกอย่างไร

3.2.2 ด้านข้อมูลข่าวสาร มีคำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านมีใครคอยให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำว่าถ้าต้องการหรือไม่ อย่างไร
2. เมื่อมีกิจกรรมสำคัญของชุมชนท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมหรือไม่ อย่างไร
3. ผู้นำชุมชนหรือเพื่อนบ้านแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคนพิการให้ท่านบ้างหรือไม่ อย่างไร

3.3.3 ด้านการสนับสนุนด้านเครื่องมือสิ่งของการเงิน มีคำถามหลัก ดังนี้

1. มีบุคคลหรือหน่วยงานให้การช่วยเหลือสนับสนุนด้านเครื่องมือช่วยเหลือคนพิการเมื่อท่านต้องการหรือไม่อย่างไร
2. ท่านจะว่าการสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพหรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพเมื่อท่านต้องการหรือไม่
3. ท่านได้รับการช่วยเหลือด้านสวัสดิการทางการแพทย์อย่างไรบ้าง

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

นักวิจัยทำตัวเป็นคนนอกคอยจดบันทึกเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่สังเกตขณะอยู่ในเขตที่ตั้งที่เลือกศึกษา (สุรศักดิ์ บุญเทียน, 2560, หน้า 86)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ประสานงานกับผู้นำชุมชนและติดต่อกลุ่มตัวอย่างได้นัดหมายวันเวลาและสถานที่สัมภาษณ์ ต่อมาจึงได้มาดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการจดบันทึก การสัมภาษณ์การบันทึกเสียงและสังเกตการณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมแล้วนำมาประมวลรวบรวมแยกแยะจับประเด็นอีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสมและไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไปเพื่อให้ข้อมูลรวมถึงลงไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลที่ได้ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การตีความ การเปรียบเทียบข้อมูลเนื้อหา การเชื่อมโยงของข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบตามเค้าโครงเรื่องและสร้างสรุป

สรุปผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตคนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีข้อค้นพบแบ่งเป็น 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ด้านร่างกาย พบ 3 ลักษณะดังนี้ ผู้พิการส่วนใหญ่มีสุขภาพไม่แข็งแรงแต่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการทำกิจกรรมประจำวันได้บางส่วนมีสุขภาพไม่แข็งแรงและไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และผู้พิการบางส่วนมีร่างกายแข็งแรงและทำงานได้เหมือนคนปกติ 2) ด้านจิตใจ พบ 2 ลักษณะคือ ในมุมมองผู้พิการรู้สึกพอใจในชีวิตประจำวันและความสามารถของตนเอง และผู้พิการบางส่วนมีความรู้สึกเหงาและหดหู่ในบางครั้ง ถือเป็นมุมมองในความรู้ด้านจิตใจ 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ผู้พิการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัวและชุมชน 4) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในบ้านเรือนที่พักอาศัยอยู่ สภาพแวดล้อมของชุมชนที่สะอาดปลอดภัย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการใน ตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก พบเห็นปัจจัยเป็น 2 ลักษณะกล่าวคือ 1) ปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง แบ่งเป็น 4 ด้าน ในด้านแรก ผู้พิการให้คุณค่าในความสามารถช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิต แบ่งเบาภาระของครอบครัว และตัดสินใจในบางเรื่องบางเรื่องได้ด้วยตนเอง ด้านที่สอง ครอบครัวให้ความสำคัญกับคนพิการ ด้านที่สาม ผู้พิการรู้สึกประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับบุคคลรอบข้างและบุคคลในชุมชนอย่างมีความสุขและไม่คิดว่าตนเองเป็นส่วนเกินหรือภาระของบุคคลอื่น และด้านสุดท้าย ผู้พิการรู้สึกว่าตนเองมีค่าในสายตาของครอบครัว บุคคลในครอบครัวภูมิใจที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข แม้ว่าการดำเนินชีวิตของคนพิการจะข้อจำกัดและแตกต่างจากคนปกติในบางเรื่อง 2) ปัจจัยสนับสนุนทางสังคม พบใน 3 ด้านคือ ประการแรก ด้านอารมณ์ คนพิการรู้สึกมีความสุขที่ได้พูดคุยและปรึกษาสิ่งต่าง ๆ กับครอบครัวและมีครอบครัวให้กำลังใจ ประการที่สอง ด้านข้อมูลข่าวสาร คนพิการได้รับข้อมูลข่าวสารจากบุคคลในครอบครัว จากผู้นำชุมชน/ชุมชน จากหน่วยงานราชการ และจากสื่อสาธารณะ ประการสุดท้าย ด้านการสนับสนุนเครื่องมือสิ่งของและการเงิน ผู้พิการได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือสิ่งของและการเงินจากภาครัฐ เช่น เบี้ยยังชีพคนพิการ จำนวน 800 บาทต่อเดือน และอุปกรณ์สนับสนุน เช่น ไม้เท้า รถเข็น แต่พบว่าผู้พิการบางส่วนต้องพยายามช่วยเหลือตนเอง เนื่องจากการร้องขอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความยุ่งยากและใช้เวลานาน

อภิปรายผล

การศึกษาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลสามเงา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก มุ่งศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของคนพิการมีข้อค้นพบที่สำคัญ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ วชิรกุล (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ ในกลุ่มคนพิการทางการมองเห็นและพิการทางการ ในเขตจังหวัดพิษณุโลก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศ เหลืองโสมนภา สาร พร้อมเพระ และสุกัญญา ชันวิเศษ (2554) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิต ปัญหาและความต้องการของผู้พิการ ตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรีในกลุ่มคนพิการด้านการมองเห็น คนพิการทางกายและการเคลื่อนไหว และคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ที่พบว่าระดับคุณภาพชีวิตมีองค์ประกอบสำคัญด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ในลักษณะคล้ายคลึงกัน และหากพิจารณาถึงรายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ในมิติด้านร่างกายในภาพรวมจะมีสุขภาพไม่แข็งแรงแต่ยังสามารถช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือตัวเองได้น้อย และพบว่าจะมีบางส่วนที่มีสุขภาพที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ

ความพิการของแต่ละคน และยังสัมพันธ์ไปถึงสภาพจิตใจที่สะท้อนให้เห็นในลักษณะของความพอใจกับสภาพร่างกายและความสามารถของตนเองในทิศทางบวก แต่ในบางครั้งและคนพิการบางคนก็สะท้อนภาพในทิศทางลบด้วยเช่นกัน โดยการแสดงออกให้เห็นถึงความรู้สึกหดหู่ เหงาให้เห็น ซึ่งสัมพันธ์กับมิติทางด้านความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้านและชุมชนและสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ โดยรวม ซึ่งงานจะสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ปกรณ์ วชิรคกุล ที่ว่า สัมพันธภาพกับชุมชน เขตที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ ความเพียงพอของรายได้ ประเภทความพิการ มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการ

ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการ พบแง่มุมสำคัญในด้านการมองคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารีรัตน์ ผ่องแผ้ว (2558) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในกลุ่มคนพิการที่ขึ้นทะเบียนด้านร่างกายและความเคลื่อนไหว ในทิศทางภาพรวมคล้ายคลึงกันแต่หากพิจารณาในรายละเอียด ในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านความสามารถ การประสบความสำเร็จ การให้คุณค่าและความสำคัญของครอบครัว ทุกมิติล้วนส่งผลต่อการทำให้คนพิการมองเห็นคุณค่าของตนเอง ถึงแม้งานวิจัยของธารีรัตน์ ผ่องแผ้ว จะพบว่าความสัมพันธ์ในมิติต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็มีผลด้วยเช่นกัน และในด้านการสนับสนุนทางสังคม พบว่า การสนับสนุนด้านอารมณ์ความรู้สึกการได้มาซึ่งกำลังใจจากครอบครัว ชุมชน สังคมมีส่วนสำคัญยิ่ง รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ การอาชีพ สร้างรายได้ และเบียดหนุนจากภาครัฐราชการ นอกจากนี้ การสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามาดูแลคนพิการ เช่น มีอาสาสมัครสาธารณสุขเข้ามาเยี่ยมให้กำลังใจคนพิการ และการสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มของคนพิการ ครอบครัวคนพิการ ให้ได้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองแนวคิดประสบการณ์ในการดูแลและสร้างคุณภาพชีวิตให้กับคนพิการรวมถึงการจัดกิจกรรมระหว่างคนพิการกับชุมชน ก็เป็นเรื่องประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่จะทำให้คนพิการมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอต่อผู้พิการ/ครอบครัวผู้พิการจากผลการวิจัยพบว่าคนพิการที่บางครั้งมีความรู้สึกเหงาและหดหู่ ครอบครัวคนพิการจึงควรเป็นสังเกตและความสำคัญ รวมถึงให้เวลาอยู่ดูแล พูดคุย คอยให้กำลังใจมากขึ้น หรือพาผู้พิการไปเที่ยวและทำบุญเมื่อมีโอกาสหรือตามความต้องการและความเหมาะสม
2. ข้อเสนอต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนทางสังคมมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยเฉพาะความต้องการความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับความพิการของคนพิการในกลุ่มที่ไม่มีศักยภาพหรือความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองได้

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฉบับที่ 5*. [Online]. Available <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER28/DRAWER042/GENERAL/DATA0000/00000138.PDF>. [2562, สิงหาคม 19].

เทศบาลตำบลสามเงา. (2562). *ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลสามเงา*. ตาก : เอกสารอัดสำเนา.

ปกรณ์ วชิรคกุล. (2541). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้พิการในจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ยศพล เหลืองโสมนภา, สาคร พร้อมเพระ และสุกัญญา ชันวิเศษ. (2554). *คุณภาพชีวิตปัญหาและความ
ต้องการของผู้พิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี*.
จันทบุรี : วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า.

ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. (2538). *ทฤษฎีและเทคนิคการล่ามตัวอย่าง*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
โอเดียนสตาร์.

สุรศักดิ์ บุญเทียน. (2560). *เอกสารประกอบการสอนรายวิจยภาคสนาม*. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร.